

CİCERO’NUN KİLİKYA EYALETİ VALİLİĞİ VE PARTH KRALLIĞI

Cicero’s Governorship of the State of Cilicia and Kingship of Parth

*Mehmet KURT**

ÖZET

Dağlık Kilikya ve Doğu Akdeniz’deki korsanlık faaliyetlerini denetlemek amacıyla kurulmuş olan Kilikya Eyaleti, Pompeius’un düzenlemeleri sonucu, tarihinin en geniş sınırlarına ulaşmıştır. Lentulus Spinther’in valiliği sırasında, Batı Anadolu’dan Suriye’ye ulaşan ana yol üzerindeki Apameia (=Dinar), Cibyra (=Göhlhisar) ve Synnada (=Şuhut) diocesislerinin de eklenmesiyle eyalet, stratejik açıdan daha da önemli hale gelmiştir. Bu nedenle Romalılar, Kilikya Eyaleti’ne ünlü şahsiyetleri vali olarak atamışlardır. Bunlardan birisi de M.Ö. 51-50 yıllarında bu görevde bulunmuş olan Marcus Tullius Cicero’dur. Ona ait çok sayıda yazışma metni, Kilikya Eyaleti’nin politik, idarî ve sosyo-ekonomik durumuna ışık tutar. Yerel güçler ve iç savaşlar dışında, Romalı proconsulün eyalet yönetiminde etkili olan temel unsurlardan birisi de Parth sorunu olmuştur. Cicero döneminde Kilikya Eyaleti’ne yönelik doğrudan bir Parth istilası olmamakla birlikte, onların eyalet için potansiyel bir tehdit unsuru oluşturdukları anlaşılmaktadır. Cicero’nun henüz eyalete ulaşmadan Parthlar konusunda arkadaşlarına yazmış olduğu korku ve telaş dolu mektuplar, bu durumun açık göstergeleridir. İşte bu makalenin konusunu, söz konusu mektuplar ışığında Cicero’nun Kilikya Eyaleti’ndeki uygulamaları ve Parth Krallığı’nın rolü oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cicero, Kilikya Eyaleti, Parth Krallığı

ABSTRACT

Mountainous Cilicia and the State of Cilicia which was established in order to control piracy activities in East Mediterranean, reached the widest borders of its history as a result of Pompeius’ regulations. During the governorship period of Lentulus Spinther, the state strategically became more important with the addition of Apameia (=Dinar), Cibyra (=Göhlhisar) and Synnada (Şuhut) dioceses which have been on the main line going over from West Anatolia to Syria. Romans had assigned famous individuals to governors to Cilicia Province due to this reason. One of these famous governors was Marcus Tullius Cicero who was assigned with that duty in B.C. 51-50s. A number of working sheets has illuminated political, administrative and socio-economic status of the State of Cilicia. Beyond local forces and civil wars, one of the fundamental elements of Romanian proconculus which is effective on the administration of the state is the problem of Parth. Despite the fact that there was no direct Parth invasion to the State of Cilicia, it is understood that they were potentially a threat for the state. The letters full of fear and agitation about Parths that the Cicero had written to his friends before the arrival to the state are the explicit indicators of that situation. Here, the subject of the paper is to state Cicero’s practices in the State of Cilicia and the role of the Kingdom of Parth in light of these letters.

Key Words: Cicero, the State of Cilicia, the Kingdom of Parth.

* Yrd. Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, mehmetkurt@kmu.edu.tr